

Polsk grønsagsproduktion under pres

En stor del af de polske grønsagsbedrifter er små og er pressede på prisen af grossisterne. Denne vinter er presset ekstra stort på grund af energipriserne, og mange undlader at lægge varer på køl

✍️ Lars Møller,
HortiAdvice,
lars@hortiadvise.dk

I Polen er produktionen af grønsager spredt ud over det meste af landet men med særlig koncentration i et område øst og nordøst for Krakow. Her er klimaet i det tidlige forår lunere end andre steder i Polen, og jorden er muldet og velegnet til formålet.

Produktionen består overvejende af kål, gulerødder og persillerødder samt grønsager i plasttunneler. For flere kulturer med opstart i tunneler er der plads til både to og tre afgrøder om året. Desuden er der et stort område nordvest for Krakow omkring Katowice og Opole med produktion af løg, gulerødder, rødbeder, pastinakker og andre grønsager.

Mange små producenter

I det østlige Polen er grønsagsproduktionen fordelt på et meget stort antal

grønsagsproducenter, som selv vasker, pakker og sælger til grossister, der igen sælger videre til detailhandlen eller grønsagsmarkeder. I den vestlige del af Polen er produktionsenhederne væsentlig større men stadig med en struktur, hvor producenterne vasker, pakker og sælger til mange forskellige grossister. Rundt regnet 70 procent af Polens grønsager sælges til grossister og 30 procent i gårdbutikker og på markeder.

I det sydlige Polen har familien Matejka et af de helt store landbrug med eksport af majs, korn og grønsager til Tyskland og Holland. Familien har skåret meget ned på produktionen af gulerødder, rødbeder og selleri til fordel for eksport af majs, sojabønner og hvede. For at sprede risikoen har gartneriet også produktion af æbler, snitblomster, svin, oksekød og mælk, og som noget nyt også rullegræs. Desuden har de eget slagteri.

Strukturelle udfordringer

De polske landbrug og gartnerier er i

løbet af få årtier transformeret fra små gårde med hestetrukne redskaber og produktion af egne fødevarer til nu, hvor der findes en pæn andel af store, meget moderne gartnerier med pakkeri og salg direkte til detailhandlen.

Men der er stadig mange producenter med små arealer, som sælger til grossister, der igen sælger til detailhandlen. Selv om vask og pakning sker ude på den enkelte bedrift, har grossisterne magten til at trykke prisen, som løbende genforhandles. Selv om der ikke er overproduktion, er det svært for avlerne at få prisen op.

Lige nu, hvor prisen på både majs og hvede er relativt god, planlægger nogle gartnerier at skære ned på grønsagsproduktionen og øge andelen af landbrugsafgrøder. Sojabønner er en ny afgrøde, som er i fremgang i Polen.

Energiprisen stiger

Samtidig med det pressede prisme i grossistledet oplever polakkerne stigende priser på energi.

I år er prisen på energi til kølelagring steget 7-8 gange i forhold til sidste år. Energiprisen er nu så høj, at myndighederne i Polen har varslet, at alle skoler bliver lukket til vinter, og at børnene skal have fjernundervisning lige som under Covid-19 pandemien.

De høje energipriser får flere rodfrugtavlere til at sælge alt, hvad der kan sælges allerede i efteråret og lægge mindst muligt på køl. Det er en stor risiko at lagre grønsager på køl - specielt hvis myndig-

Majs til modenhed har taget en pæn del af grønsagsarealet i Polen. En ny metode til lagring af majs kerner uden ilt i plastpølse gør det muligt at høste majs med høj vandprocent, lagre dem i en længere periode og tørre dem umiddelbart inden eksport.

hederne lukker for strømmen i perioder i løbet af vinteren og også fordi, de skal sælge til et marked uden forhåndsftaler om pris og mængde.

Stigende energipriser får nogle avlere til at afprøve halmdækning og kulelagring af gulerødder, kål, porre og andre grønsager som alternativ til kølelagring. ■

Sojabønner klar til høst. Det bliver måske det nye eksporteventyr for Polen i en periode, hvor grønsagerne er i krise.

Produktionsafgiftsfonden
for frugt og gartneriprodukter

VIDEN DER VOKSER

DYRK DIG SELV I ARBEJDSSTIDEN,
OG TAG PÅ KURSUS MED LØN

MED JORDBRUGETS
KOMPETENCEFOND
SÅR DU FRØ TIL
FREMTIDEN

Få støtte til efteruddannelse
på overenskomstdækkede
virksomheder inden for
gartneri, land- og skov-
brug, maskinstationer og
agroindustri. Læs mere
på www.dgkt.dk

Få hjælp til kompetenceudvikling hos vores fælles
uddannelseskonsulent Lotte Julin Bock på 8740 3412.

OLSSON'S FRØ 2023
FRØ, STIKLØG, PLANTER OG KNOLDE, KRYDDERURTER, KÅB OG TILBEHØR

Olssons
OLSSONS FRÖ AB

2023

BESTIL VORT NYE KATALOG 2023

Olssons Frö

GRÖNSAGER · KRYDDERURTER · PLANTER & KNOLDE
MEDLÆGGEGRØDSE · LANDSCAPING · BLØMSTER · TILBEHØR

OLSSONS FRÖ Mogatan 6, S-254 64 Helsingborg
Mobil +45-40 33 37 22
pe.oelgaard@olssonsfro.se, www.olssonsfro.se